

رفتارهای انحرافی در سازمان: تبیین نقش ادراک حمایت سازمانی و بی‌عدالتی، ناکامی و شخصیت

مصطفی هادوی نژاد*، لیلا درزی**

چکیده

این پژوهش با هدف طراحی مدلی - شامل متغیرهای ویژگی‌های شخصیتی (سازگاری و وظیفه‌شناسی)، ادراک بی‌عدالتی، ادراک حمایت سازمانی و ناکامی - برای تبیین رفتارهای انحرافی در سازمان‌های دولتی «بهشهر» انجام شد. بدین منظور ابتدا پرسشنامه‌های پژوهش تهیه و پس از اطمینان از پایایی و روایی محتوای آن‌ها، در میان نمونه ۲۶۹ نفری از کارکنان قلمرو مکانی پژوهش توزیع شد. برای بررسی مقدماتی روایی سازه سنجه از فن تجزیه مؤلفه‌های اصلی و به‌منظور اجتناب از تهدید وارینس روش مشترک، آزمون یک عاملی هارمن اجرا شد. برای بررسی فرضیه‌ها، نخست با استفاده از تحلیل عاملی تأییدی، مدل‌های اندازه‌گیری پژوهش در نرم‌افزار Amos Graphics برآورد و آزمون شدند؛ سپس از طریق روش رگرسیون چندگانه، داده‌ها به مدل‌های معادله ساختاری برازش شدند. نتایج پژوهش نشان داد که در سطح اطمینان ۹۹ درصد، ادراک حمایت سازمانی بر ادراک بی‌عدالتی اثر منفی، ادراک بی‌عدالتی بر ناکامی و ناکامی بر رفتارهای انحرافی در سازمان اثر مثبت معنادار دارند؛ همچنین مشخص شد که ویژگی‌های شخصیتی سازگاری و وظیفه‌شناسی در رفتارهای مزبور اثر منفی معناداری دارند. نتایج تأثیر ویژگی‌های شخصیتی یادشده بر ادراک حمایت سازمانی و ادراک بی‌عدالتی را تأیید نکرد.

کلیدواژه‌ها: رفتارهای انحرافی در سازمان؛ ادراک حمایت سازمانی؛ ادراک بی‌عدالتی؛ ناکامی؛ شخصیت.

تاریخ دریافت مقاله: ۱۳۹۳/۸/۵، تاریخ پذیرش مقاله: ۱۳۹۴/۷/۶.

* دانشیار، دانشگاه ولی‌عصر (عج) (نویسندهٔ مسئول).

E-mail: hadavi@vru.ac.ir

** کارشناس ارشد، دانشگاه ولی‌عصر (عج).